

● **ההצעה הסודית אותה מציע לוי אשכול לארבע המדינות, לשם הקמת קואליציה בראשות דויד בן-גוריון ובמתי כונת הקואליציה הקודמת:**

(א) ממחלה פאריטטית, עם מספר שרים שווה למפא"י מצד אחד ולארבע המפלגות מצד שני;

(ב) **זכות הכרעה של ראשיהן לממשלה בעניינים "מוגבלים", שיוגדרו מראש** ואשר יכללו למעשה את כל העניינים החשובים באמת לבן-גוריון;

(ג) **חיפול כל תוכנית החקיקה שארבע המפלגות מתכוונות לבצעה יחד עם חרות ואגודת-ישראל, וקביעה שלא תהיה שום יוזמת חקיקה מחוץ לממשלה;**

(ד) **הרחבת סמכויות ועדת החקיקה והבטחון של הכנסת בצורה שתוכל להתפרש למראית-עין כהגברת כוח הפיקוח של הרשות האזרחית על מערכת הבטחון, אך מבלי שהדבר יפריע למעשה לבן-גוריון;**

(ה) **מינוי מועצה ציבורית שתפקח על קול ישראל, אך מבלי להוציא את קול ישראל מתחום שליטתו הבלעדית של ראש-הממשלה, ומבלי להכריב את המועצה על בסיס ייצוג המפלגות.**

(ו) **המשך קיום המימוש של צבאי במלוא כוחו והיקפו, אולי תוך הקמת ועדת-סרק נוספת, שתבדוק כביכול, את האפשרויות לצימצום מפא"י טוענת ששרי השמאל נוטים לקבל הצעות אלה, אך השמאל מכחיש זאת בתוקף.**

באותה שעה משתוללת מפא"י לגבש גם הסכם טורי עם הותיים באותו כוון. הבטיס הכללי של מפא"י: להשפיע על כל מפלגה לחדד לקבל הצעה זו תמורת ויתורים ופיתויים באותה מפה.

● **מנהלי "קול ישראל" אינם מתכוונים כלל לקיים את הכתבתם לסגור את השבועון "רדיו" אם יוכח שאינו מסוגל לשרת את עצמו. אחרי שתפוצת השבועון ירדה כמעט לאפס, מנסים המנהלים להאריך את תקופת-חייו על-ידי הריכת מערכת אחרת, שאין לה כל סייכוי לשנות את המצב. החשבון: ליחידת בשעת-כוש או התוכנית המקורית לחלק את השבועון מאונס לכל בעלי המקלטים במדינה.**

● **סגן שריהפנים, הד"ר ישי ראז בן-מאיר (רוזנברג) יעבור לפרקטיקה פרטית. העסקן הדיפלומטי החליט לפרוש לעת-עתה, מפעילות מפלגתית פומבית, ויתר על תפקיד סגן השר בממשלה הבאה, ניבחר, לפי הצעתו, לסגן יושב-ראש ה-כנסת.**

הוא יצטרף למשרד פרטי של עורכי-דין, יעסוק רק בפעילות פוליטית פנימית.

● **לא יתורש גוש הצעירים של ארבע המפלגות, שביקש להשפיע על הנהגת המפלגות לנקוט בקיצוני נגד מפא"י. נקודת התורפה: סרוב נציגי אחדות-העבודה לתמוך ברעיון קואליציה-ימין, בניגוד לעמדת צעירי מפא"י, הליברלים והמפד"ל.**

● **ישראל תצטרף באו"ם לחזית הקולוניאליסטית שתגנה את התערבות האו"ם בקטמנה. הסיבה, נוסף על התמיכה המסורתית של ישראל בכוחות הקולוניאליסטיים: החשש פן ישמש העניין תקדים בין-לאומי להפעלת הכוחות המזוינים של או"ם על-פי פקודתו של המזכיר הכללי, לפי החלטה כללית ומעודפת של העצרת. אף שאין דמיון בין כוח החרום בקונול לבין כוח החרום בעזה, אין ישראל מעוניינת שתתגבש הלכה חדשה אשר תאפשר, ברבות הימים, לכוח החרום של האו"ם לפתוח את הגבול להחזרת הפליטים הערבים.**

● **המפלגה הליברלית תערוך ראורגניזציה ביומון המפ"י לגה, "הבוקר". העתון, ששימש עד כה את מפלגת הצ"כ בלבד, יצטרף מעתה לשמש ולייצג את כל חוגי המפלגה החדשים שהצטרפו עם האחדות. עד כה מייצג הבוקר את הימין הקיצוני במפלגה, קרוב יותר לקו חרות מאשר לקו הליברלים, ובחלקו משמש את הדעות השוביניסטיות הקיצוניות ביותר של הדין שייב וחבריו.**

● **ענף חקלאי חדש יפותח בקרוב בישראל. ביוזמת בתי-חרושת פרטיים לרפואות יתחילו לגדל בישראל צמחי רפואה שיספקו חומר גלם לבתי-החרושת. הגידול העיקרי: הארטישוק, אשר זמן העלים שלו מכינים תרופות לחולי-לב.**

(המשך ממעמד 4)
מעודדת. בשיחה עם עורכי אתגר, שהתפרסם השבוע, גילה ח"כ שלמה לורנץ את שיקולי מפלגתו: אין היא פוסלת לא את מפא"י ולא את בן-גוריון.
היא תהיה מוכנה לקואליציה בתנאי שיובטחו הישגים דתיים חשובים (למשל: איסור מוחלט של גידול חזיר בארץ, חוק שבת ארצי, חוק החינוך הדתי), וגם רפורמה כלשהי בסדר-השלטון. האגודה אינה דורשת את ביטול המימשל הצבאי.
לורנץ הכחיש שיש קשר בין הקמת קואליציה כזאת לבין תמיכת מפא"י בהצעת מנדאט אחד מן הליברלים לאגודת-ישראל בכנסת, אך אין ספק שגם בעיניו זו תמלא תפקיד נכבד בשיקולים.

מפא"י גם לא היתה מוכנה עדיין לקואליציה עם חרות, אלא במחיר שינוי שיטת הבחירות (ראה להלן). היא חששה כי קואליציה כזו תזיק לה בציבור הפועלים. ההצעה הסודית. כך נשאר אשכול

"מיועד להרכבת הממשלה" אשכול
תוך חמש דקות בדיוק

פנים אל פנים עם חזית הארבע. התזת נשארה מלוכדת. היתה לה, בין השאר, סיבה כימית אסטרטגית: כל מפלגה היתה מוכנה לקואליציה מצומצמת — בתנאי שלא היא תשכח בה.

השמאל לא התנגד לקואליציה של מפא"י עם הליברלים. הוא קיווה כי במקרה כזה תקום אופוזיציה שמאלית חדשה, ותתגבש בהדרגה מפלגת-שמאל מלוכדת, בהשתתפות מפא"י, אחדות-העבודה וחסידי-לבון במפא"י. למפלגה כזאת יהיה סיכוי לכבוש את השלטון בהסתדרות. בייחוד אם השלטון הימני יעורר את זעם הפועלים.

הליברלים, לאומת זאת, היו מוכנים דחא לקואליציה של מפא"י עם השמאל. הם קיוו כי מפלגתם תתגבש באופוזיציה. הציונים-הכלליים לשעבר אף קיוו כי ישיבה משותפת בקואליציה עם חרות תכשיר את התנאים לאיחוד הימין.

מצב זה מנע את התפוררות חזית-הארבע, וחיוק את ערפה. גם בשיחות החשאיות שניהל עם כל מפלגה לחוד, הושם הדגש על קואליציה במתכונת הקודמת, תוך סיפוק דרישות הארבע להלכה, אך לא ל-

מעשה. בשיחותיו על עסקני השמאל אף פירט אשכול את הצעת-הפשרה שלו (ראה תצפית).

בעודו מנסה לפתות את השמאל בהצעות אלה, שהבטיחו לארבע המפלגות נסיגה בכבוד, עוד ניסה אשכול להשיג גם הסכם סודי עם הדתיים-הלאומיים להקמת קואליציה מצומצמת עם הליברלים.

המיועד — למה? רק דבר אחד בקע מן הערפל: חיוק מעמדו האישי של אשכול. לדעת כמה יודעי-דבר במפא"י, נושא אשכול את עינו אל מטרה הרבה יותר חשובה מאשר תפקיד נושא כלים של בן-גוריון. לדעתם, משחק אשכול תפקיד מפוכח לטובת עצמו. היעד: ראשות הממשלה. אשכול ידע כי אינו יכול להגיע לכך גגד רצון בן-גוריון, וגם אינו מוכן לשמש ראש-ממשלה כשיש סכנה שבן-גוריון יחבל בו מבחוץ, כפי שחיבל בכהונת שרת ולבון. אולם אם ימשך המשא-והמתן, עשוי להיחצק מצב בו יימאס הכל על בן-גוריון, והוא יחליט באמת לפרוש סופית.

אם יצליח אשכול לתמרן עד אז בפיקוח, עשוי הוא להפוך מ-המיועד להרכבת הממשלה ל-ראש ממשלה מיועד. במקרה זה, לא יפריע לו דבר להתפשר תוך חמש דקות עם ארבע המפלגות.

מפלגות

המתווך האידיאלי

ערב ההצעה המשותפת של מפא"י ו-חרות בכנסת, נגש יוסף אלמוגי עם מנחם בגין. בפיו היתה הצעה: צירוף חרות ל-קואליציה עם מפא"י, תמורת תמיכת חרות בהנהגת שיטת-הבחירות האזורית במדינה. בגין דחה את ההצעה. הוא לא התנגד עקרונית לקואליציה מפא"י-חרות, אך סירב לשלם את המחיר בצורת שינוי שיטת הבחירות. "אולם", הסביר אחד מראשי התנועה, "יש בצמרת התנועה כמה אנשים הת מכים בשינוי שיטת-הבחירות בטענה כי השיטה האזורית תהיה לטובת חרות."

איש לא פירש מי עומד בראש הטוענים כך. אך ברחבי התנועה ידוע הדבר היטב. המנהיג החרותי הטוען כי על התנועה לתת יד לביצוע הפיכה חוקית, אשר תחיל למפא"י שלטון דיקטטורי בלתי-מוגבל, אינו אלא ד"ר אריה אלטמן.

הדבר לא הפתיע את מכרייו של אלטמן. **אצל הכולשביקים**. מאז ומעולם, תמך הגבר בן ה-59 בקו שמסרתו היתה לרכוש את לב השלטון. לא פעם השיג בשטח זה הישגים נכבדים, אף שהשלטון נות התחלפו לפרקים.

בפעם הראשונה נתגלה כשרון מיוחד זה כאשר היה אלטמן בן 22. הצעיר, שנולד בעיר בלטה, על גבול רוסיה-הרומניה, התגלגל בימי מלחמת-העולם הראשונה לארץ-דיסה. כמו כל ציוני אודיסה, תמך בשלטון הלבן נגד האדומים. התוצאה: בשנת 1924 דנו אותו הבולשביקים לגירוש לסיביר. קובעת הביוגרפיה הרשמית של אלטמן, בגאחה רבה: "בהשתדלותו הוחלף לו, ולמאות ציונים אסירים אחרים, הגירוש ל-סיביר בגירוש לחוף-לארץ". יחד עם כמה עסקנים ידועים, הפליג לארץ-ישראל.

כאן הצטרף תחילה למפלגת הפועל הצעיר (של ארלוזורוב), שפרינצק, לבון ו-אשכול. במהרה פרש, הקים לעצמו מפלגה קטנה משלו, עבר לאחר מכן למפלגה הרביוניסטית החדשה. למרות שכבר סיים את לימודיו בפקולטות למשפטים ולכלכלה באודיסה, הגיש צורך להשתלם. הוא נסע לאמריקה, ובה בתואר דוקטור — ונכנס לפעילות במפלגה הרביוניסטית שם. **מירי הבריטים**. אדם כי זה היה מוכרח למשוך את תשומת-לבו של זאב זיבטינסקי. כי דחא באותם הימים חיפש זיבטינסקי איש לתפקיד מסוים מאז התנועה הרביוניסטית בארץ היתה נגד זה או במצב של מרידה נגד המנהיג הגוי. לה. תחילה השתלטו עליו ה-מכסימליסטים, אנשים קיצוניים מסוגו של אבא אחימאיר. בעקבות רצח ארלוזורוב חוסלה צמרת זו, אך במקומה באו ה-אקטיביסטים, בהנהגת האחים אברהם ויעקב ויינשל.

וכך הפיע הדין אריה אלטמן בשנת 1935 בארץ-ישראל, כקומיסאר מיוחד מי-טעם זיבטינסקי. תפקידו היה לחסל את המורדים, להכניע את המפלגה למנהיג. הוא עשה זאת ביד חזקה, וכיבד שותפים נתמנה על-ידי זיבטינסקי לראש הצה"ר בארץ. נוסף על כך הקים אלטמן לעצמו, בבניין גנרלי בירושלים, "משרד מדיני" לשם ניתוח פעולות שתלטנות אצל האנגלים.